

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Música 3º ESO

Curso: 2022/2023

CÓDIGO DO CENTRO: 36014520

IES Pedra da Auga

Enderezo		C.P.
Rúa Feliciano Barrera s/n		36860
Localidade	Concello	Provincia
Ponteareas (San Miguel)	Ponteareas	Pontevedra
Tfno.	Fax	Correo electrónico
886121205	null	ies.pedra.auga@edu.xunta.gal
Páxina web	http://www.edu.xunta.gal/centros/iespedradaauga/	

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	5
3.1. Relación de unidades didácticas	7
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	10
4.1. Concrecións metodolóxicas	24
4.2. Materiais e recursos didácticos	26
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	27
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	28
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	32
5.4. Procedemento para acreditar os coñecementos necesarios en determinadas materias	33
6. Medidas de atención á diversidade	34
7.1. Concreción dos elementos transversais	35
7.2. Actividades complementarias	37
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	38
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	40

1. Introducción

A música como ben cultural, como linguaxe universal e medio de comunicación non verbal, constitúe un elemento de gran valor na vida das persoas, xa que favorece o desenvolvemento integral do ser humano. Ademais, contribúe activamente no desenvolvemento cognitivo, emocional e psicomotor do alumnado, así como no fomento de valores como o esforzo, a constancia, perseveranza, disciplina, toma de decisións, autonomía, compromiso e espírito emprendedor entre outros; valores que contribúen ao desenvolvemento integral da persoa. Favorece tamén a mellora da atención, da xestión das emocións e da autoestima, así como da capacidade de comunicación e o traballo cooperativo.

Como nos cursos anteriores, os obxectivos, contidos e criterios de avaliación continúan articulados en tres bloques que integran os coñecementos, destrezas e actitudes que se pretenden alcanzar sempre desde a súa interiorización a través da práctica, para pasar despois a teorización.

Os obxectivos propostos para toda a ESO pretenden desenvolver a identidade e a recepción cultural, contribuír a autoexpresión a través da creación e da interpretación, centrarse na produción artística e estudar, entender e coñecer o patrimonio musical e dancístico da Comunidade Autónoma de Galicia, sempre traballados desde unha aprendizaxe baseada na práctica, que lle permita ao alumnado experimentar a música e máis a danza.

Os criterios de avaliación son ferramentas para medir o nivel de adquisición das competencias segundo os seus compoñentes cognitivos, procedimentais e actitudinais.

Os contidos articúlanse en tres bloques:

- "Escoita e percepción": contidos indispensables para desenvolver o concepto de identidade cultural a través da exposición a diferentes propostas audiovisuais que permitan o achegamento do patrimonio musical e dancístico como fonte de inspiración e coñecemento das posibilidades da arte, e como medio de expresión de sentimentos e emocións.

- «Interpretación, improvisación e creación escénica»: con este bloque de contidos preténdese a aprendizaxe de conceptos clave da linguaxe musical desde o entendemento da aula como un espazo dinámico no que o alumnado se sinta cómodo expresando as súas ideas, tanto a través da utilización meditada do seu corpo e dos instrumentos musicais, coma do uso libre de distintas linguaxes. Aprender a música a través da experiencia de ser músico, baseándonos no traballo por proxectos grupais.

- «Contextos e culturas»: aproximación aos diferentes xéneros e estilos musicais máis representativos do patrimonio musical. Con este bloque propónse un achegamento de maneira global e ordenada ás diferentes manifestacións musicais producidas ao longo da historia, tanto por mulleres como por homes; un achegamento que ofrezca unha visión da importancia da arte como medio de expresión.

Esta programación está enfocada para o alumnado do 3º curso da ESO do IES Pedra da Auga. A materia centrarase nun coñecemento máis profundo da música a través das manifestacións

musicais e dancísticas da historia da música occidental e tamén doutras culturas, facendo especial fincapé na galega. Ademais da interpretación instrumental, vocal ou dancística, da creación e improvisación e do uso das aplicacións tecnolóxicas e dixitais, da escoita activa e da análise crítica e reflexiva de obras ou fragmentos musicais, escénicos ou dancísticos.

A programación de 3º está formada por dez unidades didácticas. As unidades 8, 9 e 10 son transversais e están deseñadas para seren aplicadas ao longo do curso, xa que os contidos que abranguen se interrelacionan cos contidos das outras unidades. Primeiro trimestre: UD1. Antigüidade e Idade Media, UD2. Renacemento e UD3. Barroco. Segundo trimestre: UD4. Clasicismo e UD5. Romanticismo. Terceiro trimestre: UD6. Século XX e UD7. Outras músicas. Os tres trimestres: UD8. Todos a escena!, UD9. A linguaxe musical na historia da música, UD10. A interpretación musical e dancística.

Esta proposta didáctica busca a aprendizaxe global dos contidos da materia a través de unidades heteroxéneas que abranguen os contidos dos diferentes bloques e conecten os coñecementos aprendidos. Traballaranse moitos dos contidos non só na unidade na que aparecen presentados por primeira vez, senón nas seguintes unidades, para que sexan manexados, afianzados e ampliados de forma continua ao longo de todo o curso, xa que a música ao igual que o resto das linguaxes, é unha materia onde os contidos son acumulativos. O desenvolvemento das destrezas musicais precisa da asimilación dos conceptos previos para poder construír novas estruturas máis complexas a través da aprendizaxe en espiral.

Recalcar como principal obxectivo desta programación e unidades didácticas, a creación dun público crítico que saiba valorar a calidade das músicas que escoita e os medios de comunicación que escolle para a súa reprodución, e isto articulado a través da experiencia de ser músico ou bailarín, de comprender o oficio e de saber poñerse no lugar de traballo dos artistas. Soamente a través da experiencia podemos comprender o mundo en si da música, os seus contidos, a importancia do traballo en equipo, da perseveranza, da autonomía e do compromiso cos demais, no que supón subirse a un escenario para estrear un proxecto.

En conclusión, é a esa experiencia da música á que se pretende chegar co traballo realizado ao longo do curso.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Música

Obxectivos da área	Competencias Clave (descriptorios operativos)							
	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Analizar obras de diferentes épocas e culturas identificando as súas principais características estilísticas e establecendo relacións co seu contexto, para valorar o patrimonio musical e dancístico como fonte de gozo e de enriquecemento persoal.	2-3	3		1-2	3	1		1-2
OBX2 - Explorar as posibilidades expresivas de diferentes técnicas musicais e dancísticas, a través de actividades de improvisación, para incorporalas ao repertorio persoal de recursos e desenvolver un criterio de selección das técnicas máis adecuadas á intención expresiva.	1			2	1-3	1	3	3
OBX3 - Interpretar pezas musicais e dancísticas xestionando adecuadamente as emocións e empregando diversas estratexias e técnicas vocais, corporais ou instrumentais, para ampliar as posibilidades de expresión persoal.	1			2	1-3	1	1	3
OBX4 - Crear propostas artístico-musicais, de xeito individual ou grupal, empregando a voz, o corpo, instrumentos musicais e ferramentas tecnolóxicas para potenciar a creatividade e identificar oportunidades de desenvolvemento persoal, social, académico e profesional.	1		3	2	3	1	1-3	3-4

Obxectivos da área	Competencias Clave (descriptores operativos)							
	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX5 - Coñecer, valorar e respectar o patrimonio artístico e musical de Galicia e da contorna, a través das achegas relevantes na cultura e na sociedade galegas, para apreciar a importancia do noso acervo dentro dos procesos de globalización.	1-2	2-3		1	1-3	1	3	1-2-3

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Antigüidade e Idade Media	Estudo da música occidental desde o período homérico ata finais do século XIV, tomando en consideración os principais fitos constitutivos estrutural, estilística e funcionalmente do feito musical neste lapso de tempo.	10	5	X		
2	Renacemento	O Renacemento é un movemento cultura nacido en Italia no século XV. Rapidamente alcanzou case toda Europa durante os séculos XV e XVI. Estaba baseado en recuperar os valores grecolatinos. Dentro da arte renacentista, a música sufriu importantes cambios nas súas características.	10	5	X		
3	Barroco	Durante o barroco apareceron algunhas das máis importantes formas musicais da historia musical como son a sonata, o concerto ou a xa mencionada ópera, ademais de dar lugar a músicos barrocos considerados moitos deles como os máis destacados da historia da música clásica, como veremos máis adiante. Doutra banda, cabe destacar que o barroco non só tivo influencia no ámbito musical, senón no resto de campos artísticos como a literatura, a pintura, a arquitectura, a escultura, o teatro, etc	10	5	X		
4	Clasicismo	O século XVIII foi un século de soterradas transformacións sociais. Baixo o controlado inmovilismo imposto polos réximes absolutistas europeos -baseados nunha desigual repartición de obrigacións e privilexios entre a nobreza, o clero e o terceiro estado- a sociedade experimentou o irresistible ascenso dunhas clases medias urbanas portadoras de novos valores e ideas baseados na razón, o mérito e a xustiza. A burguesía non foi só o principal motor do movemento ilustrado, os avances científicos ou a secularización da sociedade durante o século das luces, senón que desenvolveu novos códigos culturais que exerceron unha decisiva influencia na evolución dos estilos musicais e que a historiografía musical englobou dentro do concepto Clasicismo. Nesta unidade repasaremos a consolidación do estilo	10	5		X	

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
4	Clasicismo	Clásico en relación con tres ámbitos socio-musicais: A música de cámara, as sociedades filarmónicas, e a ópera popular.	10	5		X	
5	Romanticismo	A medida que a humanidade avanza na historia, os seus acontecementos bríndannos revelacións, puntos de reflexión, aprendizaxes que adquirimos ao interpretar o que nos sucedeu como sociedade e como individuos. A arte é un produto que reflicte os sentimentos e pensamentos de cada época e é por iso que podemos aprender moito da historia ao analizar os seus puntos de importancia e expresión. Nesta unidade, aprenderemos achega do romanticismo musical e as súas características.	10	5		X	
6	Século XX	A música, cuxos recursos tradicionais foran explotados ata a saciedade polos autores románticos, busca abrirse novos camiños e romper co pasado. Gran cantidade de estilos vangardistas musicais iranse xustapoñendo no transcurso do século en busca da novidade e a experimentación, a través dun cambio estético que dará lugar ás composicións máis variadas. A aparición de novos xéneros como o jazz ou o rock e os seus derivados arrebatará á música culta o protagonismo, case exclusivo, do que gozara durante séculos. Aos poucos irase convertendo nunha música de minorías, allea ao éxito e aos intereses comerciais. Na segunda metade de século, a chegada da tecnoloxía alterará a forma de compoñer e interpretar a música. Por primeira vez na historia os medios electrónicos e informáticos terán unha función importante dentro do fenómeno musical.	10	5			X
7	Outras músicas	Música de España, Galicia e outras culturas.	10	5			X
8	Todos a escena!	Esta unidade é transversal para todo o curso. O alumnado irá facendo ao longo do ano un repertorio de pezas extraído das diferentes unidades didácticas nas que a interpretación instrumental, vocal ou dancística estea presente. Este repertorio será interpretado en público cara o final do curso ou en diferentes momentos	10	5	X	X	X

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
8	Todos a escena!	segundo as circunstancias ou evolución do alumnado. Os concertos ou as postas en escena serán produto do traballo colaborativo (formación orquestral, coral ou grupal no que aos contidos de danza se refire). A posibilidade da gravación e posterior edición de cada posta en escena servirá de peche do proceso creativo e contribuirá ao desenvolvemento persoal do alumnado.	10	5	X	X	X
9	A linguaxe musical na historia da música	Esta unidade é transversal para todo o curso, xa que está implícita en todas as unidades didácticas. Abrangue os contidos do coñecemento práctico da linguaxe da música, da harmonía, da forma e da textura. A partir da análise, lectura de partituras ou fragmentos o alumnado aprenderá os contidos rítmicos, melódicos, harmónicos, etc., que lle permitirán crear, interpretar, entender e coñecer dende unha perspectiva máis técnica as diferentes manifestacións musicais.	10	10	X	X	X
10	Interpretación musical e dancística	Esta unidade é transversal para todo o curso, xa que está implícita en todas as unidades didácticas. Abrangue os contidos do coñecemento práctico da linguaxe da música, da harmonía, da forma e da textura a través da interpretación musical e dancística de partituras, fragmentos e pezas do acervo cultural das diferentes etapas da historia da música. Así o alumnado aprenderá os contidos rítmicos, melódicos, harmónicos, etc., que caracterizan as diferentes épocas e permitiránlle entender e coñecer dende unha perspectiva práctica as diferentes manifestacións musicais.	10	20	X	X	X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

Música (3º ESO)

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
1	Antigüidade e Idade Media	5

Criterios de avaliación

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.1 - Identificar os principais trazos estilísticos de obras musicais e dancísticas de diferentes épocas e culturas, evidenciando unha actitude de apertura, interese e respecto na súa escoita ou no seu visionamento.	TI	Identificar e valorar os elementos máis representativos impartidos na unidade da música e da danza na Antigüidade e Idade Media	20
CA1.3 - Explicar, con actitude aberta e respectuosa, as funcións desempeñadas por determinadas producións musicais e dancísticas, relacionándoas coas principais características do seu contexto histórico, social e cultural.	PE	Relacionar e distinguir as liñas definitorias do contexto histórico, social e cultural das Idades Antiga e media coas producións musicais e dancísticas estudadas na unidade.	20
CA1.4 - Ler partituras sinxelas identificando de forma guiada os elementos básicos da linguaxe musical, con ou sen apoio da audición.	TI	Ler con corrección e identificar os elementos da linguaxe musical das partituras estudadas na unidade	30
CA1.5 - Comentar cun vocabulario apropiado as ideas, sentimentos e emocións propias que nos suxiran as propostas musicais estudadas, a través da audición, do visionamento ou da asistencia a eventos musicais.	PE	Expresar cun vocabulario apropiado as ideas e emocións propias sobre as propostas musicais estudadas na unidade	20
CA3.2 - Observar positivamente os aspectos estilísticos básicos de obras musicais e dancísticas en diferentes contextos e momentos históricos, mostrando unha actitude de consideración, atención e apertura na súa recepción, mediante a escoita ou o visionamento destas.	TI	Manter o silencio e o respecto axeitado na recepción musical a través da escoita e visionamento, apreciando os rasgos estilísticos que definen as pezas traballadas na unidade	10

Lenda: Tipo instrumento PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos

Contidos
C1.1 - Obras musicais e dancísticas: análise, descrición e valoración das súas características básicas. Xéneros da música e da danza.
C1.2 - Voces e instrumentos: clasificación xeral dos instrumentos por familias e características. Agrupacións.
C1.3 - Compositores e compositoras, artistas, intérpretes e agrupacións internacionais, nacionais, rexionais e locais, con especial atención á Comunidade Autónoma de Galicia.
C1.4 - Concertos, actuacións musicais e outras manifestacións artístico-musicais en vivo e rexistradas.
C1.5 - Mitos, estereotipos e roles de xénero transmitidos a través da música e da danza.
C1.6 - Normas de comportamento básicas na recepción musical e escénica: respecto e valoración.
C3.1 - Historia da música e da danza occidental: períodos, características, xéneros, voces, instrumentos e agrupacións.
C3.2 - Compositoras e compositores de cada período da historia da música desde unha perspectiva igualitaria e aberta, atendendo á composición na Comunidade Autónoma de Galicia.
C3.3 - Principais composicións musicais de cada período histórico.

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
2	Renacemento	5

Criterios de avaliación

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.1 - Identificar os principais trazos estilísticos de obras musicais e dancísticas de diferentes épocas e culturas, evidenciando unha actitude de apertura, interese e respecto na súa escoita ou no seu visionamento.	TI	Identificar e valorar os elementos máis representativos da música e da danza renacentistas impartidos na unidade	20
CA1.3 - Explicar, con actitude aberta e respectuosa, as funcións desempeñadas por determinadas producións musicais e dancísticas, relacionándoas coas principais características do seu contexto histórico, social e cultural.	PE	Relacionar e distinguir as liñas definitorias do contexto histórico, social e cultural do Renacemento estudadas na unidade	20
CA1.4 - Ler partituras sinxelas identificando de forma guiada os elementos básicos da linguaxe musical, con ou sen apoio da audición.	TI	Ler con corrección e identificar os elementos da linguaxe musical das partituras estudadas na unidade	30

Craterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.5 - Comentar cun vocabulario apropiado as ideas, sentimentos e emocións propias que nos suxiran as propostas musicais estudadas, a través da audición, do visionamento ou da asistencia a eventos musicais.	PE	Comentar cun vocabulario apropiado as ideas e emocións propias sobre as propostas musicais estudadas na unidade	20
CA3.2 - Observar positivamente os aspectos estilísticos básicos de obras musicais e dancísticas en diferentes contextos e momentos históricos, mostrando unha actitude de consideración, atención e apertura na súa recepción, mediante a escoita ou o visionamento destas.	TI	Manter o silencio e o respecto axeitado na recepción musical a través da escoita e visionamento, apreciando os rasgos estilísticos que definen as pezas traballadas na unidade	10

Lenda: Tipo instrumento PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
C1.1 - Obras musicais e dancísticas: análise, descrición e valoración das súas características básicas. Xéneros da música e da danza.
C1.2 - Voces e instrumentos: clasificación xeral dos instrumentos por familias e características. Agrupacións.
C1.3 - Compositores e compositoras, artistas, intérpretes e agrupacións internacionais, nacionais, rexionais e locais, con especial atención á Comunidade Autónoma de Galicia.
C1.4 - Concertos, actuacións musicais e outras manifestacións artístico-musicais en vivo e rexistradas.
C1.5 - Mitos, estereotipos e roles de xénero transmitidos a través da música e da danza.
C1.6 - Normas de comportamento básicas na recepción musical e escénica: respecto e valoración.
C3.1 - Historia da música e da danza occidental: períodos, características, xéneros, voces, instrumentos e agrupacións.
C3.2 - Compositoras e compositores de cada período da historia da música desde unha perspectiva igualitaria e aberta, atendendo á composición na Comunidade Autónoma de Galicia.
C3.3 - Principais composicións musicais de cada período histórico.

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
3	Barroco	5

Craterios de avaliación

Craterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.1 - Identificar os principais trazos estilísticos de obras musicais e dancísticas de diferentes épocas e culturas, evidenciando unha actitude de apertura, interese e respecto na súa escoita ou no seu visionamento.	TI	Identificar e valorar os elementos máis representativos da música e da danza Barroca impartidos na unidade	20
CA1.3 - Explicar, con actitude aberta e respectuosa, as funcións desempeñadas por determinadas producións musicais e dancísticas, relacionándoas coas principais características do seu contexto histórico, social e cultural.	PE	Distinguir e relacionar as características máis importantes do contexto histórico, social e cultural do Barroco estudadas na unidade	20
CA1.4 - Ler partituras sinxelas identificando de forma guiada os elementos básicos da linguaxe musical, con ou sen apoio da audición.	TI	ler con corrección e identificar os elementos da linguaxe musical das partituras estudadas na unidade	30
CA1.5 - Comentar cun vocabulario apropiado as ideas, sentimentos e emocións propias que nos suxiran as propostas musicais estudadas, a través da audición, do visionamento ou da asistencia a eventos musicais.	PE	Expresar, utilizando o vocabulario apropiado, as ideas e emocións propias que esperten as propostas musicais traballadas na unidade	20
CA3.2 - Observar positivamente os aspectos estilísticos básicos de obras musicais e dancísticas en diferentes contextos e momentos históricos, mostrando unha actitude de consideración, atención e apertura na súa recepción, mediante a escoita ou o visionamento destas.	TI	Manter o silencio e o respecto axeitado na recepción musical a través da escoita e visionamento, apreciando os rasgos estilísticos que definen as pezas traballadas na unidade	10

Lenda: Tipo instrumento PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
C1.1 - Obras musicais e dancísticas: análise, descrición e valoración das súas características básicas. Xéneros da música e da danza.
C1.2 - Voces e instrumentos: clasificación xeral dos instrumentos por familias e características. Agrupacións.
C1.3 - Compositores e compositoras, artistas, intérpretes e agrupacións internacionais, nacionais, rexionais e locais, con especial atención á Comunidade Autónoma de Galicia.
C1.4 - Concertos, actuacións musicais e outras manifestacións artístico-musicais en vivo e rexistradas.
C1.5 - Mitos, estereotipos e roles de xénero transmitidos a través da música e da danza.
C1.6 - Normas de comportamento básicas na recepción musical e escénica: respecto e valoración.
C3.1 - Historia da música e da danza occidental: períodos, características, xéneros, voces, instrumentos e agrupacións.
C3.2 - Compositoras e compositores de cada período da historia da música desde unha perspectiva igualitaria e aberta, atendendo á composición na Comunidade Autónoma de Galicia.

Contidos
C3.3 - Principais composicións musicais de cada período histórico.

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
4	Clasicismo	5

Criterios de avaliación

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.1 - Identificar os principais trazos estilísticos de obras musicais e dancísticas de diferentes épocas e culturas, evidenciando unha actitude de apertura, interese e respecto na súa escoita ou no seu visionamento.	TI	Identificar e valorar os elementos máis representativos do Clasicismo impartidos na unidade	20
CA1.3 - Explicar, con actitude aberta e respectuosa, as funcións desempeñadas por determinadas producións musicais e dancísticas, relacionándoas coas principais características do seu contexto histórico, social e cultural.	PE	Relacionar e distinguir as liñas definitorias do contexto histórico, social e cultural do Clasicismo estudadas na unidade	20
CA1.4 - Ler partituras sinxelas identificando de forma guiada os elementos básicos da linguaxe musical, con ou sen apoio da audición.	TI	Ler con corrección e identificar os elementos da linguaxe musical das partituras estudadas na unidade	30
CA1.5 - Comentar cun vocabulario apropiado as ideas, sentimentos e emocións propias que nos suxiran as propostas musicais estudadas, a través da audición, do visionamento ou da asistencia a eventos musicais.	PE	Expresar, utilizando o vocabulario apropiado, as ideas e emocións propias que esperten as propostas musicais traballadas na unidade	20
CA3.2 - Observar positivamente os aspectos estilísticos básicos de obras musicais e dancísticas en diferentes contextos e momentos históricos, mostrando unha actitude de consideración, atención e apertura na súa recepción, mediante a escoita ou o visionamento destas.	TI	Manter o silencio e o respecto axeitado na recepción musical a través da escoita e visionamento, apreciando os rasgos estilísticos que definen as pezas traballadas na unidade	10

Lenda: Tipo instrumento PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
C1.1 - Obras musicais e dancísticas: análise, descrición e valoración das súas características básicas. Xéneros da música e da danza.
C1.2 - Voces e instrumentos: clasificación xeral dos instrumentos por familias e características. Agrupacións.
C1.3 - Compositores e compositoras, artistas, intérpretes e agrupacións internacionais, nacionais, rexionais e locais, con especial atención á Comunidade Autónoma de Galicia.
C1.4 - Concertos, actuacións musicais e outras manifestacións artístico-musicais en vivo e rexistradas.
C1.5 - Mitos, estereotipos e roles de xénero transmitidos a través da música e da danza.
C1.6 - Normas de comportamento básicas na recepción musical e escénica: respecto e valoración.
C3.1 - Historia da música e da danza occidental: períodos, características, xéneros, voces, instrumentos e agrupacións.
C3.2 - Compositoras e compositores de cada período da historia da música desde unha perspectiva igualitaria e aberta, atendendo á composición na Comunidade Autónoma de Galicia.
C3.3 - Principais composicións musicais de cada período histórico.

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
5	Romanticismo	5

Criterios de avaliación

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.1 - Identificar os principais trazos estilísticos de obras musicais e dancísticas de diferentes épocas e culturas, evidenciando unha actitude de apertura, interese e respecto na súa escoita ou no seu visionamento.	TI	Identificar e valorar os elementos máis representativos do Romanticismo impartidos na unidade	20
CA1.3 - Explicar, con actitude aberta e respectuosa, as funcións desempeñadas por determinadas producións musicais e dancísticas, relacionándoas coas principais características do seu contexto histórico, social e cultural.	PE	Relacionar e distinguir as liñas definitorias estudadas na unidade do contexto histórico, social e cultural do Romanticismo	20
CA1.4 - Ler partituras sinxelas identificando de forma guiada os elementos básicos da linguaxe musical, con ou sen apoio da audición.	TI	Ler con corrección e identificar os elementos da linguaxe musical das partituras estudadas na unidade	30
CA1.5 - Comentar cun vocabulario apropiado as ideas, sentimentos e emocións propias que nos	PE	Comentar cun vocabulario apropiado as	20

Craterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
suxiran as propostas musicais estudadas, a través da audición, do visionamento ou da asistencia a eventos musicais.	PE	ideas e emocións propias sobre as propostas musicais estudadas na unidade	20
CA3.2 - Observar positivamente os aspectos estilísticos básicos de obras musicais e dancísticas en diferentes contextos e momentos históricos, mostrando unha actitude de consideración, atención e apertura na súa recepción, mediante a escoita ou o visionamento destas.	TI	Manter o silencio e o respecto axeitado na recepción musical a través da escoita e visionamento, apreciando os rasgos estilísticos que definen as pezas traballadas na unidade	10

Lenda: Tipo instrumento PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
C1.1 - Obras musicais e dancísticas: análise, descrición e valoración das súas características básicas. Xéneros da música e da danza.
C1.2 - Voces e instrumentos: clasificación xeral dos instrumentos por familias e características. Agrupacións.
C1.3 - Compositores e compositoras, artistas, intérpretes e agrupacións internacionais, nacionais, rexionais e locais, con especial atención á Comunidade Autónoma de Galicia.
C1.4 - Concertos, actuacións musicais e outras manifestacións artístico-musicais en vivo e rexistradas.
C1.5 - Mitos, estereotipos e roles de xénero transmitidos a través da música e da danza.
C1.6 - Normas de comportamento básicas na recepción musical e escénica: respecto e valoración.
C3.1 - Historia da música e da danza occidental: períodos, características, xéneros, voces, instrumentos e agrupacións.
C3.2 - Compositoras e compositores de cada período da historia da música desde unha perspectiva igualitaria e aberta, atendendo á composición na Comunidade Autónoma de Galicia.
C3.3 - Principais composicións musicais de cada período histórico.

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
6	Século XX	5

Craterios de avaliación

Craterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.1 - Identificar os principais trazos estilísticos de obras musicais e dancísticas de diferentes épocas e culturas, evidenciando unha actitude de apertura, interese e respecto na súa escoita ou no seu visionamento.	TI	Identificar e valorar os elementos máis representativos das correntes musicais do Século XX impartidos na unidade	20
CA1.3 - Explicar, con actitude aberta e respectuosa, as funcións desempeñadas por determinadas producións musicais e dancísticas, relacionándoas coas principais características do seu contexto histórico, social e cultural.	PE	Relacionar e distinguir as liñas definitorias do contexto histórico, social e cultural en conexión coas correntes estilísticas da música do século XX estudadas na unidade	20
CA1.4 - Ler partituras sinxelas identificando de forma guiada os elementos básicos da linguaxe musical, con ou sen apoio da audición.	TI	Ler con corrección e identificar os elementos da linguaxe musical das partituras estudadas na unidade	30
CA1.5 - Comentar cun vocabulario apropiado as ideas, sentimentos e emocións propias que nos suxiran as propostas musicais estudadas, a través da audición, do visionamento ou da asistencia a eventos musicais.	PE	Expresar, utilizando o vocabulario apropiado, as ideas e emocións propias que esperten as propostas musicais traballadas na unidade	20
CA3.2 - Observar positivamente os aspectos estilísticos básicos de obras musicais e dancísticas en diferentes contextos e momentos históricos, mostrando unha actitude de consideración, atención e apertura na súa recepción, mediante a escoita ou o visionamento destas.	TI	Manter o silencio e o respecto axeitado na recepción musical a través da escoita e visionamento, apreciando os rasgos estilísticos que definen as pezas traballadas na unidade	10

Lenda: Tipo instrumento PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
C1.1 - Obras musicais e dancísticas: análise, descrición e valoración das súas características básicas. Xéneros da música e da danza.
C1.2 - Voces e instrumentos: clasificación xeral dos instrumentos por familias e características. Agrupacións.
C1.3 - Compositores e compositoras, artistas, intérpretes e agrupacións internacionais, nacionais, rexionais e locais, con especial atención á Comunidade Autónoma de Galicia.
C1.4 - Concertos, actuacións musicais e outras manifestacións artístico-musicais en vivo e rexistradas.
C1.5 - Mitos, estereotipos e roles de xénero transmitidos a través da música e da danza.
C1.6 - Normas de comportamento básicas na recepción musical e escénica: respecto e valoración.
C3.1 - Historia da música e da danza occidental: períodos, características, xéneros, voces, instrumentos e agrupacións.
C3.2 - Compositoras e compositores de cada período da historia da música desde unha perspectiva igualitaria e aberta, atendendo á composición na Comunidade Autónoma de Galicia.

Contidos
C3.3 - Principais composicións musicais de cada período histórico.

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
7	Outras músicas	5

Criterios de avaliación

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.2 - Establecer conexións entre manifestacións musicais e dancísticas de diferentes épocas e culturas, valorando a súa influencia sobre a música e a danza actuais.	TI	Relacionar as diferentes épocas históricas no contexto musical e dancístico coa música doutras culturas, establecendo conexións coa actualidade	10
CA1.4 - Ler partituras sinxelas identificando de forma guiada os elementos básicos da linguaxe musical, con ou sen apoio da audición.	TI	Ler con corrección e identificar os elementos da linguaxe musical das partituras estudadas na unidade	30
CA1.5 - Comentar cun vocabulario apropiado as ideas, sentimentos e emocións propias que nos suxiran as propostas musicais estudadas, a través da audición, do visionamento ou da asistencia a eventos musicais.	PE	Expresar, utilizando o vocabulario apropiado, as ideas e emocións propias que esperten as propostas musicais traballadas na unidade	10
CA1.6 - Identificar as características culturais e sociais, así como os elementos propios da linguaxe musical das obras propostas que constitúen o patrimonio artístico musical galego e da nosa contorna, con actitude de respecto.	PE	Identificar os elementos da linguaxe musical da música e da danza de Galicia valorando respectuosamente as manifestacións do patrimonio galego	10
CA3.1 - Recoñecer os aspectos comúns de expresións musicais e dancísticas de épocas e culturas anteriores, valorando a súa proxección sobre a música e a danza actuais.	TI	Recoñecer na música e na danza actuais os aspectos técnicos musicais e dancísticos de épocas e culturas da nosa historia que fosen estudados na unidade	10
CA3.2 - Observar positivamente os aspectos estilísticos básicos de obras musicais e dancísticas en diferentes contextos e	TI	Manter o silencio e o respecto axeitado na recepción musical a	10

Craterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
momentos históricos, mostrando unha actitude de consideración, atención e apertura na súa recepción, mediante a escoita ou o visionamento destas.	TI	través da escoita e visionamento, apreciando os rasgos estilísticos que definen as pezas traballadas na unidade	10
CA3.3 - Expoñer, de forma atenta e respectuosa, as funcións asignadas a determinadas producións musicais e dancísticas, recoñecendo a súa conexión cos aspectos máis importantes do seu contexto histórico, social e cultural.	PE	Expoñer respectuosamente os aspectos máis definatorios das producións musicais e dancísticas, conectándoos co contexto histórico, social e cultural	10
CA3.4 - Identificar as características culturais e sociais, así como os elementos propios da linguaxe musical das obras propostas que constitúen o patrimonio artístico musical galego e da nosa contorna, con actitude de respecto.	PE	Identificar as características socio-culturais e os elementos rítmico-melódicos da música e da danza de Galicia valorando respectuosamente as manifestacións do patrimonio galego	10

Lenda: Tipo instrumento PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
C1.3 - Compositores e compositoras, artistas, intérpretes e agrupacións internacionais, nacionais, rexionais e locais, con especial atención á Comunidade Autónoma de Galicia.
C1.4 - Concertos, actuacións musicais e outras manifestacións artístico-musicais en vivo e rexistradas.
C1.5 - Mitos, estereotipos e roles de xénero transmitidos a través da música e da danza.
C1.6 - Normas de comportamento básicas na recepción musical e escénica: respecto e valoración.
C1.7 - Ferramentas dixitais para a recepción musical: diferentes soportes audiovisuais.
C1.8 - Estratexias de procura, selección e reelaboración de información fiable, pertinente e de calidade.
C3.1 - Historia da música e da danza occidental: períodos, características, xéneros, voces, instrumentos e agrupacións.
C3.2 - Compositoras e compositores de cada período da historia da música desde unha perspectiva igualitaria e aberta, atendendo á composición na Comunidade Autónoma de Galicia.
C3.3 - Principais composicións musicais de cada período histórico.

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
8	Todos a escena!	5

Criterios de avaliación

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA2.3 - Relacionar manifestacións musicais e dancísticas de distintos contextos e momentos históricos, recoñecendo a súa influencia sobre a música e a danza actuais.	TI	Relacionar e distinguir as manifestacións musicais e escénicas das diferentes épocas da historia da música e da danza coas actuais e propias	15
CA2.4 - Empregar técnicas básicas de interpretación vocal, corporal ou instrumental, aplicando estratexias de memorización e valorando os ensaios como espazos de escoita e de aprendizaxe.	TI	Empregar as técnicas básicas na interpretación musical e dancística valorando a importancia dos ensaios como elemento indispensable na aprendizaxe	15
CA2.6 - Interpretar con corrección pezas musicais e dancísticas sinxelas, individuais e grupais, dentro e fóra da aula, xestionando de forma guiada a ansiedade e o medo escénico e mantendo a concentración.	TI	Controlar as emocións na interpretación pública, xestionando a ansiedade e o medo escénico	15
CA2.7 - Planificar e desenvolver, con creatividade, propostas artístico-musicais, tanto individuais coma colaborativas, empregando medios musicais e dancísticos, así como ferramentas analóxicas e dixitais.	PE	Elaborar unha proposta creativa, individual ou colaborativa, empregando os medios musicais, dancísticos aprendidos e utilizando as ferramentas analóxicas e dixitais impartidas na unidade	40
CA2.8 - Participar activamente na planificación e na execución de propostas artístico-musicais colaborativas, valorando as achegas do resto dos integrantes do grupo e descubriendo oportunidades de desenvolvemento persoal, social, académico e profesional.	TI	Participar nas propostas musicais, dancísticas e escénicas desenvolvidas na unidade, con actitude de respecto ás achegas alleas	15

Lenda: Tipo instrumento PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
C2.3 - Principais xéneros musicais e escénicos do patrimonio cultural, con especial atención á Comunidade Autónoma de Galicia.
C2.4 - Repertorio vocal, instrumental ou corporal individual ou grupal de distintos tipos de música do patrimonio musical propio e doutras culturas.

Contidos
C2.5 - Técnicas básicas para a interpretación: técnicas vocais, instrumentais e corporais, técnicas de estudo e de control de emocións.
C2.7 - Proxectos musicais e audiovisuais: emprego da voz, do corpo, dos instrumentos musicais, dos medios e das aplicacións tecnolóxicas.
C2.8 - A propiedade intelectual e cultural: formulacións éticas e responsables. Hábitos de consumo musical responsable.
C2.9 - Normas de comportamento e participación en actividades musicais e escénicas.

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
9	A linguaxe musical na historia da música	10

Criterios de avaliación

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.4 - Ler partituras sinxelas identificando de forma guiada os elementos básicos da linguaxe musical, con ou sen apoio da audición.	TI	Ler con ou sen apoio da audición os elementos rítmicos e melódicos, así como os códigos básicos da linguaxe musical	30
CA1.6 - Identificar as características culturais e sociais, así como os elementos propios da linguaxe musical das obras propostas que constitúen o patrimonio artístico musical galego e da nosa contorna, con actitude de respecto.	PE	Identificar os elementos propios da linguaxe musical das obras estudadas na unidade	40
CA2.5 - Interpretar música a través da lectura de partituras do nivel adecuado, recoñecendo a través de guías cada elemento da linguaxe musical, con ou sen apoio da audición.	TI	Intepretar as partituras traballadas na unidade, utilizando a lectura musical e recoñecendo os seus elementos rítmicos, melódicos e harmónicos	30

Lenda: Tipo instrumento PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
C1.1 - Obras musicais e dancísticas: análise, descrición e valoración das súas características básicas. Xéneros da música e da danza.
C2.1 - A partitura. Identificación e aplicación de grafías, lectura e escritura musical.

Contidos
C2.2 - Elementos básicos da linguaxe musical: parámetros do son, intervalos. Tonalidade: escalas musicais, a armadura e os acordes básicos. Texturas. Formas musicais ao longo dos períodos históricos e na actualidade.
C2.3 - Principais xéneros musicais e escénicos do patrimonio cultural, con especial atención á Comunidade Autónoma de Galicia.
C2.10 - Ferramentas dixitais para a creación musical. Secuenciadores e editores de partituras.

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
10	Interpretación musical e dancística	20

Criterios de avaliación

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA2.1 - Participar, con iniciativa, confianza e creatividade, na exploración de técnicas musicais e dancísticas básicas, por medio de improvisacións pautadas, individuais ou grupais, nas que se empreguen a voz, o corpo, instrumentos musicais ou ferramentas tecnolóxicas.	TI	Participar activamente nas actividades de improvisación musical e dancística impartidas na unidade, aplicando as pautas dadas e as ferramentas tecnolóxicas aprendidas	10
CA2.2 - Expresar ideas, sentimentos e emocións en actividades pautadas de improvisación, seleccionando as técnicas máis adecuadas de entre as que conforman o repertorio persoal de recursos.	TI	Expresar as emocións ou sentimentos a través das actividades de improvisación impartidas na unidade	5
CA2.4 - Empregar técnicas básicas de interpretación vocal, corporal ou instrumental, aplicando estratexias de memorización e valorando os ensaios como espazos de escoita e de aprendizaxe.	TI	Empregar as técnicas básicas na interpretación musical e dancística valorando a importancia dos ensaios como elemento indispensable na aprendizaxe	15
CA2.5 - Interpretar música a través da lectura de partituras do nivel adecuado, recoñecendo a través de guías cada elemento da linguaxe musical, con ou sen apoio da audición.	TI	Aplicar os contidos de lectura aprendidos de partituras na interpretación musical	10
CA2.6 - Interpretar con corrección pezas musicais e dancísticas sinxelas, individuais e grupais, dentro e fóra da aula, xestionando de forma guiada a ansiedade e o medo escénico e mantendo a concentración.	TI	Controlar as emocións na interpretación pública, xestionando a ansiedade e o medo escénico	20

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA2.8 - Participar activamente na planificación e na execución de propostas artístico-musicais colaborativas, valorando as achegas do resto dos integrantes do grupo e descubrindo oportunidades de desenvolvemento persoal, social, académico e profesional.	PE	Planificar unha proposta musicais, dancísticas ou escénicas colaborativa con actitude de respecto ás achegas alleas	40

Lenda: Tipo instrumento PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
C2.3 - Principais xéneros musicais e escénicos do patrimonio cultural, con especial atención á Comunidade Autónoma de Galicia.
C2.4 - Repertorio vocal, instrumental ou corporal individual ou grupal de distintos tipos de música do patrimonio musical propio e doutras culturas.
C2.5 - Técnicas básicas para a interpretación: técnicas vocais, instrumentais e corporais, técnicas de estudo e de control de emocións.
C2.6 - Técnicas de improvisación guiada e libre.
C2.7 - Proxectos musicais e audiovisuais: emprego da voz, do corpo, dos instrumentos musicais, dos medios e das aplicacións tecnolóxicas.
C2.8 - A propiedade intelectual e cultural: formulacións éticas e responsables. Hábitos de consumo musical responsable.
C2.9 - Normas de comportamento e participación en actividades musicais e escénicas.

4.1. Concrecións metodolóxicas

As directrices metodolóxicas a seguir nesta programación son as seguintes:

- A asimilación dos distintos bloques de contidos partirá sempre da práctica para logo pasar á teorización. É dicir, a base desta programación é aprender facendo.

- A planificación do ensino ten sempre como base a vivir a experiencia da música a través da interpretación, da análise crítica, da creación e da escoita activa de distintas propostas artísticas.

- Os criterios de avaliación están directamente relacionados cos obxectivos propostos. Superar con éxito os criterios de avaliación amosa o grao de adquisición destes obxectivos por parte do alumnado.

- Diseñaránse diferentes situacións de aprendizaxe, que incluírán procedementos diversos para traballar os contidos e sempre partindo dunha visión global onde os novos coñecementos aprendidos completen e conecten cos coñecementos previos do alumnado. E teñan así mesmo en conta os diferentes ritmos de aprendizaxe que coexisten no contexto da aula e a atención á diversidade, propoñendo sempre mecanismos de reforzo para as dificultades que se detecten.

- Terase en conta e farase destacable a través dos contidos transversais a importancia da relación entre a materia de Música e outras materias. Aínda que a priori a relación máis directa se dá con Educación Plástica, Visual e Audiovisual, por compartir competencias de índole artística, tamén é posible establecer relacións coas Matemáticas, por exemplo a través das proporcións do ritmo, da estrutura musical, das calidades físicas do son; coas linguas, a través da simbiose entre texto, idioma e melodía; coa Historia, para entender os contextos de creación das diferentes obras e expresións musicais universais, e coa Tecnoloxía, a través do manexo de diferentes ferramentas dixitais para escribir, manipular o son e compoñer etc.

- Promoverase nas distintas unidades o traballo en equipo e a capacidade emprendedora, dada a natureza grupal e creativa desta materia, realizando proxectos colaborativos entre o alumnado onde se poidan aplicar técnicas de reforzo da autoestima, da autonomía, da reflexión e da meditación sobre o grao de responsabilidade de cada un no conxunto do proxecto.

- Utilizaranse distintos tipos de actividades segundo a natureza das unidades: actividades introductorias ou de presentación dos contidos, para descubrir os coñecementos previos do alumnado, e actividades de motivación ou descubrimento, de desenvolvemento e consolidación, de avaliación, de reforzo e recuperación e de ampliación dos contidos nos casos que sexa necesario. . Terase en conta no deseño das actividades a súa flexibilidade para adaptalas ás características psicolóxicas e físicas do alumnado e ás diferentes circunstancias no proceso de ensinanza-aprendizaxe.

As primeiras actividades dos contidos teóricos e prácticos, no inicio do curso, servirán de punto de partida para avaliar ao alumnado e adaptar a programación á realidade.

A materia de música en moitos dos seus contidos é acumulativa, así as actividades de cada unidade pode enfocarse como recuperación, reforzo ou ampliación adaptando as actividades ás circunstancias.

- Por último, destacar os principios metodolóxicos nos que se basea esta programación, como son a práctica e a motivación, a interrelación entre contidos e materias, a aprendizaxe significativa e funcional, a creatividade, a atención personalizada, a actitude analítica e a socialización.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Dotación instrumental Orff , batería e guitarra eléctrica da aula de música
Ordenador portátil, canón, encerado dixital, equipo de música e altosfalantes. Encerado pautado da aula de música
Nelson M., Sheila; "Flip a rhythm Vol.1-2"; Editorial Boosey and Hawkes, ISBN: 979-0-060-09771-3
Nelson M., Sheila; "Flip a Rhythm Vol.3-4", Editorial Boosey and Hawkes, ISBN: 978-0-851-62193-7
Saint-James, G; Saint-James, J; "Body Tap 1". Fuzzeau. ISBN: 3-549540-068936
Zamora, A.; "danzas del mundo 2". Editorial CCS; Madrid 2005; ISBN: 84-8316-864-2
Sharma, E.; "Músicas del mundo". Ediciones Akal; Madrid 2006; ISBN: 978-84-460-2256-5
Wuytacj, J; "Musicalia Orff-instrumentarium". Uitgeverij de garve-brugge.
"El canto en la historia y en el mundo". Fuzeau. Ref. 8765
Pesdelán; "Na punta do pé". Kalandraka. ISBN: 978-84-8464-752-2
Zamora, A.; "danzas del mundo 2". Editorial CCS; Madrid 2005; ISBN: 84-8316-864-2
Díez, Rechou, R. M. A bailar! Unidades didácticas para secundaria. Edicións Lea 2008. ISBN 978-84-95444-89-9
Carmona, A.; Folklore Musical Español. Madrid.
Schnitzer, R. Moeller, M. (2011). Chorbuch, singen ist klasse. Schott Music.
Elorriaga, A. "Cantos tradicionales españoles arreglados para voces adolescentes". Anexo Editorial.
Villagar, A. "Cómo enseñar a cantar a niños y adolescentes. Fundamentos técnicos y pedagógicos de la voz cantada". Año 2019. Ediciones Robinbook. ISBN: 978-84-120812-7-5.
Pedro González Mira, Esto no estaba en mi libro de Historia de la Música. Editorial Almuzara
Lawrence Lindt, Historias de la historia de la Música, editorial Man non Troppo
Lawrence Lindt, Historias curiosas de la Música, editorial Grupo Robin Book
Web www.atrilcoral.com
Apps e programas informáticos: Musescore, audacity, garageband, music maker jam, ireal, music studi lite, loopstation.
https://aulamusicaldeadriana.blogspot.com/

Os instrumentos musicais da aula así como os medios tecnolóxicos, constitúen o material máis importante e indispensable para o desenvolvemento das unidades didácticas do curso. Os libros e as páxinas web son de uso didáctico para o profesorado. os programas informáticos e os libros de historia da música utilizaranse como apoio, reforzo e ampliación para o óptimo desenvolvemento destes contidos.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

A Avaliación inicial no 3º curso de ESO terá por obxecto averiguar os coñecementos musicais e dancísticos previos que aprendeu e lembra o alumnado do curso anterior.

Na primeira unidade, ademais de introducirmos no coñecemento das primeiras manifestacións musicais da humanidade faremos un repaso dos contidos de linguaxe musical, de lectura de partituras e de práctica instrumental e vocal. Con estas actividades comprobaremos as destrezas adquiridas en anteriores cursos.

1. Realizaranse exercicios en formación orquestral de interpretación melódica melódica con acompañamento harmónico. Esta actividade será realizada por imitación. Utilizaremos para iso as placas, a pequena percusión ou obxectos de son, ou outro instrumento que consideremos idóneo. Con esta tarefa comprobaremos as destrezas motrices aplicadas á rítmica, á memoria harmónica e melódica, ao sentido do pulso ou á capacidade de escoita para adecuarse ao conxunto.

2. Realizaranse exercicios de lectura rítmica e melódica, e interpretación de pequenas partituras (4/8 compases) e exercicios de improvisación guiada nas placas. Con esta actividade avaliaremos o grao de interiorización rítmico-melódico e a capacidade de interpretación dos códigos da linguaxe musical, así como do pulso. Para a interpretación usaranse os instrumentos de placas ou a frauta doce.

3. Proba escrita de análise de partitura (8 compases). O alumnado identificará e describirá todos os símbolos que reconece nela e realizará unha análise melódico-rítmica da mesma.

4. Proba escrita de respostas breves ou exercicios dos contidos básicos da música en relación á linguaxe musical e á cultura musical.

Con estas actividades de avaliación, o alumnado informaranos sobre os coñecementos previos que posúe e o grao de asimilación. Para avaliar as actividades prácticas usaremos táboas de indicadores específicas con diferentes ítems que reflectan as capacidades psicomotrices, rítmicas, auditivas e interpretativas do alumnado. As probas prácticas daranos a información dos coñecementos teóricos do alumnado.

Outras cuestións como as destrezas no movemento e danza ou o manexo da tecnoloxía irémolas avaliando nas sucesivas unidades.

Á luz dos resultados da avaliación inicial decidiremos aplicar a programación tal e como foi deseñada ou realizar as correspondentes e necesarias adaptacións.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos na materia:

Música									
Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	UD 9
Peso UD/ Tipo Ins.	10 %	10 %	10 %	10 %	10 %	10 %	10 %	10 %	10 %
Proba escrita	40	40	40	40	40	40	40	40	40
Táboa de indicadores	60	60	60	60	60	60	60	60	60

Música		Total Prog.
Unidade didáctica	Total UA	
Peso UD/ Tipo Ins.	10 %	100 %
Proba escrita	40	40 %
Táboa de indicadores	60	60 %

Criterios de cualificación:

Os criterios de cualificación serán os seguintes:

1. Contidos teóricos: puntuarase de 0 a 10 as actividades de avaliación dos contidos de cultura musical, de análise de partituras, de audicións comentadas e dos contidos teóricos da linguaxe musical, sendo logo un 40% da nota final.

Avaliaranse con probas escritas xa sexan traballos ou exames.

No caso de avaliar por traballos, estes poderán ser individuais ou por grupos e poderán contar con exposición oral.

No caso de realización de exames contarán con preguntas tipo test e outras de redacción para a explicación dos contidos e de análise de audicións ou partituras.

As probas escritas poderán realizarse por unidades independentes, é dicir probas parciais ou xuntas probas trimestrais. No caso das probas parciais será o 20% da media entre todas as actividades de avaliación escritas do trimestre, o outro 20% será o exame trimestral. No

suposto caso de non haber proba trimestral, a media das probas parciais será o 40% da nota da materia.

O exame teórico poderá ser adaptado segundo os casos de necesidades educativas especiais ou atención á diversidade especificados e acordados co departamento de orientación e os informes pertinentes presentados polas familias.

2. Contidos prácticos: puntuaranse de 0 a 10 as actividades de interpretación instrumental, vocal exercicios prácticos de lectura rítmica/melódica, traballo na aula e na casa, os traballos a presentar, etc sendo logo un 60% da nota final.

A parte práctica avaliarase mediante a observación sistemática con táboa de indicadores ou rúbricas.

En relación á interpretación instrumental hai que ter en conta os diferentes niveis do alumnado, polo que o profesorado facilitará no posible as medidas necesarias para aquel alumnado que o precise (dispoñibilidade horaria no recreo, adecuación das partituras ao nivel, etc.).

O aprobado da materia acádase cunha puntuación mínima de 5.

A avaliación final será o resultado da aplicación das seguintes porcentaxes dos tres trimestres:

- 1º Trimestre: 30%

- 2º Trimestre: 40%

- 3º Trimestre: 30%

Cando a nota de cada avaliación ou final dea números con decimais, se estes están por debaixo de 0.5 tenderase a nota enteira inferior, e se están por enriba de 0.5 tenderase a nota enteira superior, por exemplo, se a media é de 7.3 a nota será 7; se a media é 7.7 a nota será 8.

O alumnado que non poida superar a materia coas actividades de recuperación (expostas no apartado criterios de recuperación) no período entre a 3ª avaliación e a final, realizará un exame que englobe os contidos teóricos e prácticos non superados e responda ao mesmo deseño exposto anteriormente e aos mesmos criterios de cualificación da programación.

Criterios de recuperación:

O alumnado que acade unha cualificación inferior a 5 na 3ª avaliación realizará actividades de recuperación dos contidos teóricos e/ou prácticos da materia non superados.

Estas actividades corresponderán aos contidos teóricos e prácticos non superados e poderán ser de dous tipos:

1. Actividades novas deseñadas para tal fin no caso de que o alumnado realizase todas as previas ata a 3ª avaliación incluída e non as superase. O deseño destas actividades responderá aos contidos non superados e á metodoloxía aplicada.
2. Actividades repetidas das realizadas ao longo do curso con cualificación negativa ou non presentadas.

-Criterios de cualificación das actividades de recuperación dos contidos teóricos e prácticos:

O profesorado informará ao alumnado das actividades de recuperación que ten que realizar para acadar unha avaliación positiva. As novas cualificacións obtidas en ditas actividades utilizaranse para recalcular as notas das avaliacións, e a correspondente á avaliación final, seguindo os criterios de cualificación establecidos na programación.

- Actividade de apoio, reforzo, ampliación e titoría

O alumnado que acade unha cualificación igual o superior a 5 na 3ª avaliación realizará actividades de apoio, reforzo e ampliación coa posibilidade de subir a súa cualificación de cara á avaliación final. Esas actividades responderán aos bloques de contidos tanto teóricos como prácticos susceptibles de mellora. Serán deseñadas seguindo as pautas anteriormente descritas en ambos bloques de contidos.

O alumnado que adquirise as competencias de xeito destacado e que aínda teña capacidade de mellora, escollerá unha actividade de ampliación libre entre os bloques de contidos teóricos ou prácticos.

- Criterios de cualificación das actividades de reforzo, apoio e ampliación dos contidos teóricos e prácticos

A realización correcta destas actividades poderá engadir ata 1 punto á cualificación da avaliación final.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Se se pasa a 4º curso coa materia de 3º pendente seguirase o procedemento de recuperación trimestral ou anual a acordar co alumnado. Dita recuperación poderá acadarse de dúas maneiras a acordar co alumnado

1. Cun exame trimestral con parte teórica e práctica, tal como vén descrito no apartado "criterios de cualificación"

2. Con traballos trimestrais dos contidos teóricos da materia (linguaxe musical e historia da música) e actividades de interpretación instrumental ou vocal e de composición. Para esta modalidade o alumnado acudirá ás sesións de recuperación establecidas ao longo do trimestre para exposición dos traballos e realización das actividades de interpretación.

O alumnado que non superase a materia coas avaliacións trimestral terá o exame final de recuperación despois das datas da 3ª avaliación.

Os criterios de cualificación son os mesmos da programación de 3º: a teoría será o 40% da nota e práctica o 60% da nota. O peso dos tres trimestres será 30%, 40% e 30% respectivamente. Será necesario acadar unha nota media de 5 para recuperar a materia pendente.

Naqueles casos que se necesite, establecerase de acordo co departamento de orientación, un plan de reforzo e adaptación aos casos de necesidades específicas de apoio educativo e atención á diversidade, adaptando os contidos, os exames e incluso o tempo dado para resolver ditas probas segundo cada caso concreto, e establecendo un recreo cada semana para solventar dúbidas e axudar a preparar a parte práctica instrumental e vocal.

5.4. Procedemento para acreditar os coñecementos necesarios en determinadas materias

Non procede neste curso

6. Medidas de atención á diversidade

Prestaremos especial atención ao alumnado con necesidades específicas de apoio educativo, ofrecendo diferentes formas de organización dos espazos e tempos da clase, e metodoloxías variadas que permitan a todo o alumnado seguir as explicacións e actividades propostas.

O obxectivo fundamental é asegurar a normalización, inclusión e non-discriminación deste alumnado coa fin de que poida acceder a unha educación de calidade con igualdade de condicións.

Para garantir un apoio adecuado a este alumnado é fundamental establecer canles de colaboración entre o diverso profesorado que intervéñen na súa educación, e organizar os recursos persoais e materiais do centro coa fin de desenvolver actividades encamiñadas á inserción e promoción.

Estudiaranse as circunstancias concretas de cada caso, con especial atención ao alumnado con dificultades de aprendizaxe, tendo en conta os diferentes ritmos e estilos de aprendizaxe, establecendo as liñas educativas a seguir e garantindo así os apoios necesarios. Para elo, a función da coordinación entre docentes, alumnado e familias é fundamental a través da titoría.

Poderanse realizar adaptacións curriculares e organizativas ofrecendo entre outros, programas de reforzo ademais de medidas de apoio personalizado para o alumnado con necesidade específica de apoio educativo, e para aqueles que permanezan un ano máis no mesmo curso, coa fin de permitir a todo o alumnado o desenvolvemento das competencias clave previsto no perfil de saída e a consecución dos obxectivos xerais da educación secundaria obrigatoria, así como alcanzar o máximo desenvolvemento das súas capacidades persoais.

Con todo, para a atención á diversidade do alumnado de educación secundaria obrigatoria estarase ao disposto na lexislación vixente na Comunidade Autónoma de Galicia.

Algunhas posibles ferramentas para organizar a atención á diversidade serían:

1. Organizar ao alumnado en diferentes agrupamentos nas actividades segundo os seus intereses e motivacións.
2. Utilizar materiais variados en ditas actividades: escritos, audiovisuais, etc.
3. Aplicar diversas técnicas e metodoloxías para explicar un mesmo contido.
4. Manter o contacto permanente con este alumnado a través de entrevista persoal e titorías coas familias para saber que parte da asignatura cóstalles máis seguir.
5. Ofrecerlle tempo extra para asimilar as explicacións (por exemplo algún recreo a semana para consultar dúbidas) e para resolver probas específicas.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6
ET.1 - Comprensión lectora	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Creatividade	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Autonomía	X	X	X	X	X	X
ET.4 - Traballo en equipo, emprendemento social e empresarial	X	X	X	X	X	X
ET.5 - Igualdade entre sexos	X	X	X	X	X	X
ET.6 - Consumo responsable: fomento do espírito crítico	X	X	X	X	X	X
ET.7 - Respeto mutuo: educación emocional e en valores	X	X	X	X	X	X
ET.8 - Expresión oral e escrita	X	X	X	X	X	X
ET.9 - Competencia dixital e comunicación audiovisual	X	X	X	X	X	X

	UD 7	UD 8	UD 9	UD 10
ET.1 - Comprensión lectora	X			
ET.2 - Creatividade	X	X	X	X
ET.3 - Autonomía	X	X	X	X
ET.4 - Traballo en equipo, emprendemento social e empresarial	X	X	X	X
ET.5 - Igualdade entre sexos	X	X		X
ET.6 - Consumo responsable: fomento do espírito crítico	X			
ET.7 - Respeto mutuo: educación emocional e en valores	X	X	X	X
ET.8 - Expresión oral e escrita	X		X	
ET.9 - Competencia dixital e comunicación audiovisual	X	X	X	X

Observacións:

- Comprensión lectora: Traballárase principalmente nas unidades 1-7 a través dos textos para analizar aprender os contidos teóricos.
- Creatividade: traballárase en todas as unidades a través da interpretación musical e dancística, a creación e uso de tecnoloxías, creación de letras, improvisación...
- Autonomía: traballárase en todas as unidades a través de actividades de improvisación, creación de contidos e proxectos propios tanto a nivel individual como grupal.
- Tralado en equipo, emprendemento social e empresarial en todas as unidades. Actividades que implican creación e interpretación de proxectos grupais.
- Igualdade entre sexos: unidades 1 á 8 e 10 . Utilización de obras de diversos estilos e épocas compostas tanto por homes como por mulleres, fomentando especialmente o repertorio composto por mulleres e intérpretes femininas.
- Consumo responsable: fomento do espírito crítico. Unidades 1-7 . A través da comprensión dos elementos que conforman a música e dos distintos estilos e xéneros musicais o alumnado conformará unha opinión obxectiva e crítica e isto contribuirá a fomentar un consumo musical responsable .
- Respeto mutuo: educación emocional e en valores. Todas as unidades. Actividades musicais grupais nas que é primordial respectar as producións musicais dos demais e axudarse mutuamente para conseguir un son de conxunto.
- Expresión oral e escrita: unidades da 1 á 7 e 9 A través da redacción de textos explicativos da análise de audicións ou partituras, traballos de investigación e de exposición oral.
- Competencia dixital e comunicación audiovisual: todas as unidades a través do uso da rede para a escoita, visionado e selección de fontes fidedignas na realización de traballos e proxectos de investigación e audiovisuais coas ferramentas dixitais, gravación e edición de eventos musicais que engloben non só música e danza, senón tamén propostas audiovisuais que as acompañen. Coa edición de partituras.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición
Actuacións e concertos do alumnado	As pezas musicais, dancísticas ou escénicas traballadas ao longo do curso interpretaranse en público en Nadal, nas datas de conmemoracións, ou a final de curso. Tanto no Centro como noutros espazos (salóns de actos, auditorios) do concello ou de asociacións culturais. etc
Asistencia como público a concertos didácticos	Propiciarase a asistencia do grupo a concerto/s didáctico/s tanto no Centro como fóra, para poñer en práctica as normas de comportamento aprendidas na clase, así como vivir a experiencia de escoitar música en directo

Observacións:

É de suma relevancia para a formación musical do alumnado a súa vivencia como músico ou artista. A interpretación pública é o canle máis idóneo para acadar ese obxectivo, tanto a partir da interpretación no propio centro educativo como noutros espazos abertos ao público xeral.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Ben ou Acadado
Mal ou Non cadado
Regular ou Mellorable

Descrición:

A programación é un documento aberto e susceptible de cambios segundo observemos os procedementos que funcionan e os que non. Debe revisarse cada ano coa fin de adaptala mellor á realidade das aulas. A posta en práctica de dita programación é o que nos permite melloralala, recollendo a través dos procedementos de avaliación da propia programación e da práctica docente a información necesaria para reformala. O proceso de avaliación da propia programación e da práctica docente realízase dentro do Departamento coa información recollida polos docentes sobre diferentes aspectos do desenvolvemento da mesma, que debería incluír unha valoración/avaliación dos estudantes, do seu propio proceso de ensino-aprendizaxe, que pode realizarse a través dun cuestionario ou unha entrevista con cada alumno a final e curso. Algúns dos ítems a contemplar para avaliar a propia programación e a práctica docente mediante rúbrica son os seguintes:

- Comprobación dos obxectivos propostos: valorar se estes se adaptan ao curso; se se poden acadar coas unidades propostas, así como a porcentaxe de alumnado que consegue ditos obxectivos, etc.
- Idoneidade das unidades didácticas propostas: se hai correlación entre obxectivos, contidos e criterios de cualificación nestas, a corrección da temporalización e se contribúen realmente a acadar as competencias clave.
- Utilidade dos materiais didácticos empregados: comprobar se o alumnado os entende, se son variados, se están adaptados para o alumnado con necesidades educativas específicas e de apoio educativo, se inclúen TIC, etc.
- Valoración dos criterios e instrumentos de avaliación e cualificación: se son adecuados e precisos, se os instrumentos de avaliación inclúen métodos cualitativos e cuantitativos, se se inclúen procedementos de recuperación, etc.
- Grao de implicación dos estudantes no proceso de ensino-aprendizaxe: se coñecen os obxectivos propostos, se o repertorio e actividades lles parecen adecuados, se coñecen os criterios de avaliación e cualificación, etc.
- Tido en conta o anterior, elaboración de propostas de mellora.

Os ítems anteriores avaliaranse mediante os indicadores seguintes: ben ou acadado, mal ou non acadado e regular ou mellorable no caso de que sexa acadado, pero que se poida revisar e mellorar.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Para o seguimento da programación, avaliación e propostas de mellora utilizaremos unha táboa de indicadores considerando os ítems expostos no punto anterior: "avaliación do proceso de ensino e práctica docente", valorando para cada un deses ítems o grao de consecución e facendo propostas de mellora naqueles puntos que se observen carencias. Así o procedemento de seguimento e avaliación da programación e da práctica docente farase mediante táboas de indicadores, ficha con preguntas a cubrir polo alumnado e entrevista persoal co alumnado.

A partir da análise dos datos extraídos destes procedementos de seguimento, faranse as correspondentes propostas de mellora.

Dito seguimento farase mensual e trimestralmente acordando en reunión de departamento os cambios a introducir na programación a través da aplicación proens en cada trimestre e a final de curso de cara ao ano seguinte.